

Kvalitní výživa je základem užítkovosti

Zemědělská společnost Karsit Agro, a. s., hospodaří v jižním cípu trutnovského okresu v blízkosti Dvora Králové nad Labem na bezmála 2800 ha zemědělské půdy. Rozhodujícím odvětvím živočišné výroby zmiňovaného východočeského podniku se sídlem v Dubenci je produkce mléka. Podle hlavního zootechnika akciové společnosti Ing. Libora Sedláčka je další navyšování užítkovosti podmíněno odpovídající péčí a zejména kvalitní výživou. Z toho důvodu také dubenečtí chovatelé v roce 2005 navázali spolupráci s výživářskou firmou VVS Verměřovice, s. r. o. Dosahované výsledky ukazují, že to byla správná volba.

„Genetiku stáda dojnic máme na velmi dobré úrovni, tak proč nevyužít potenciál, který v sobě zvířata mají? Základem je však odpovídající výživa, což v našem případě znamenalo zlepšit kvalitu objemných krmiv a přípravu samotných krmných dávek. Po navázání spolupráce s firmou VVS se nám tento cíl daří postupně naplňovat. Její specialisté dovedou krmné dávky operativně přizpůsobovat tomu, jaká objemná krmiva momentálně máme k dispozici, vykompenzují potřebu jednotlivých živin a minerální látky dělají na míru,“ pochvaluje si v úvodu Ing. Sedláček.

Zemědělská společnost Karsit Agro, a. s., vznikla 1. ledna 2011 přejmenováním bývalého ZD Dubenec, a. s. Ke změně majoritního akcionáře došlo v listopadu před dvěma roky.

„Pro majoritního vlastníka, firmu Karsit Holding, s. r. o., zabývající se zejména výrobou kovových struktur autoseřadadel, výfukových systémů a zahradní techniky je zemědělství dalším předmětem podnikání. Tímto spojením došlo k rozšíření výměry obhospodařované zemědělské půdy a navyšení stavů skotu o osmdesátihlavé stádo masných krav plemene charolais,“ konstatoval hlavní zootechnik.

Při sestavování krmných dávek se klade důraz na vyváženost poměru dusíkatých látek, energie a její strukturální složku

Ing. Libor Sedláček je v podniku od roku 1983

Představení podniku

Jak již bylo napsáno v úvodu, Zemědělská společnost Karsit Agro, a. s., hospodaří v jižním cípu trutnovského okresu v blízkosti Dvora Králové nad Labem v obilnářské a částečně řepařské vlnčí výrobní oblasti. Obhospodařovaná výměra 2780 ha zemědělské půdy zasahuje do dvaceti katastrálních území. Z této výměry je 2367 ha orné půdy a 413 ha trvalých travních porostů, respektive 150 ha pastvin a 263 ha luk. Pěstování plodin již historicky ovlivňuje zaměření podniku na živočišnou výrobu, zejména chov dojného a masného skotu. Základním cílem rostlinné výroby je proto zajistit dostatečné množství krmivové základny pro potřeby živočišné výroby v podobě kvalitních jetelových a vojtěškových senáží a koncentrovaných kukuřičných siláží pro vysokoprodukční dojnice.

V rostlinné výrobě se podnik zaměřuje na produkci obilnin, krmných plodin a řepky. Z obilnin na výměře asi 500 ha pěstují ozimou pšenici (potravinářskou i pro krmné účely), na dalších 200 ha ozimý ječmen, na 120 ha tritikale ozimé, na 60 ha jarní ječmen sladovnický a na 30 ha oves. Přibližně na 400 ha pak pěstují řepku, ze 70 % se jedná o hybridní odrůdy, zbývající podíl připadá na liniové odrůdy. Z krmných plodin zaujímá největší obhospodařovanou plochu kukuřice na siláž (260 ha), dále pěstují jetel luč-

ní (240 ha) a vojtěšku (80 ha). Z ostatních plodin je třeba jmenovat ještě cukrovku, kterou Dubenečtí sklízají z výměry 100 ha, mák (70 ha) a hrách. Základem živočišné výroby výše uvedené zemědělské společnosti je chov skotu reprezentovaný produkčním stádem 530 krav holštýnského plemene s užítkovostí téměř 10 000 litrů mléka a masným stádem o 150 plemenicích, z nichž je 80 krav plemene charolais a 70 kříženek s různým podílem krve masných plemen. Užítkový chov prasat na farmě v Litiči momentálně reprezentuje 200 prasníc (BU x L) s užítkovostí 21,5 odchovaného sellete na prasnici.

„I přes pokles stavu krav z přibližně asi 1000 kusů na současných 530 dojnic se díky růstu užítkovosti stále daří držet mléčnou kvótu v původní výši šest milionů litrů ročně. Nákupem techniky pro potřeby rostlinné i živočišné výroby se posunula kvalita objemných krmiv, potažmo užítkovost vysokoprodukčního stáda opět o něco dopředu,“ prozradil dále.

Chov skotu

Produkční stádo je ustájené ve třech zrekonstruovaných stájích na farmě v Hříbojedech. Zatímco aktuální užítkovost prvotek je na úrovni 8900 litrů mléka se složkami 3,64 % tuku a 3,3 % bílkovin, u krav pak odpovídá 10 100 litrům s obsahem 3,71 % tuku a 3,22 % bílkovin. Pokud jde o repro-

dukční ukazatele, tak servis peri-oda je 129 dní, mezidobí 420 dní, březost po první inseminaci je 50 %, inseminací index krav 1,8 a inseminací index jalovic 1,4. K inseminaci chovatelé z Dubence využívají dávky zahraničních špičkových býků z Kanady, USA, Francie a Nizozemska, ale i z domácí produkce. Krávy se dojí dvakrát denně ve dvou rybinových dojárnách Fullwood s dvakrát pěti a s dvakrát deseti dojícími stánky.

„Načítání dat přes pedometry nám umožňuje sledovat pohybovou aktivitu, díky tomu se nám daří udržovat březost stáda na velmi solidní úrovni. Vedle přehledu o množství nádoje získáváme i údaje o vodivosti mléka, podle nichž můžeme diagnostikovat mastitidy a další zdravotní komplikace,“ řekl Sedláček.

Telata po narození standardně odchovávají v individuálních venkovních boudičkách, odkud je asi po

měsíci převádějí do teletníku zrekonstruovaného z bývalého K-96 s ustájovací kapacitou pro 300 kusů. Zde jsou ve skupinách po 30 až 50 kusech, nejmladší kategorie je na mléčném automatu Förster německé provenience.

„Do věku dvou měsíců telata dostávají speciální mléčnou náhrádku Multimilk premium od VVS Verměřovice. Díky jejímu vysokému obsahu mléčných složek a dobré stravitelnosti mléčného tuku, který je upravován speciální technologií, nemáme vážnější problémy při přechodu krmení telat z nativního mléka na sušené. K tomu samozřejmě ještě dostávají kvalitní starter, který je důležitý pro rozvoj bachorových papil. Na startérové výživě s přístupem k vodě a kvalitnímu senu jsou telata až do věku 3,5 měsíce. Od třetího měsíce postupně začínáme telatům přidávat vysokoprodukční mix, který poté dostávají ad libitum až do 15 mě-

síců věku, kdy začínáme s připouštěním. Na jalovicích je tento systém výživy znát, mají odpovídající tělesný rámec i hmotnost, což je základem pro jejich budoucí vysokou užitkovost. Tu by měla podpořit i plánovaná výstavba odchovny jalovic v Dubenci, jež by nahradila našim představám nevyhovující odchovnu na odloučeném středisku ve Lhotce,“ doplnil Sedláček.

Fázový systém výživy

Chovatelé skotu v Dubenci uplatňují fázový systém výživy dojníc zohledňující užitkovost, délku březosti a kondici zvířat. Při sestavování krmných dávek kladou důraz na vyváženost poměru dusíkatých látek, energie a strukturální složky krmné dávky. V krmné dávce je zakomponovaná kukuřičná siláž, vojtěškojetelová senáž, řepné řízky, pivovarské mláto, sláma, seno, směs jádra, tj. pšenice s ječmenem v poměru 1:1, kukuřičné vločky, sójový extrahovaný šrot, řepkový extrahovaný šrot, speciální doplňky, jako je chráněný tuk, soda, melasa s glycerolem a minerálie.

„Připravujeme krmnou dávku pro šest skupin krav, čímž se nám daří udržovat dojnice v maximální užitkovosti a plemenice před porodem v odpovídající kondici. Přidáváním speciálních doplňků u naposledy jmenované kategorie krav minimalizujeme problémy s uléháním, ketózami a poporodními komplikacemi. Speciální pětisložkový mix, jež pomáhá překonat kritické období a usnadní přechod krav do produkční fáze, obsahuje propylenglykol, vyvazovač toxinů, ostropestřec mariánský, který regeneruje jaterní parenchym, Iněné extrudované semínko a propionát vápenatý. Prevenci obsahu mykotoxinů v krmné dávce přikládáme velký význam, protože negativně ovlivňují zdravotní stav po porodu; prvním příznakem je zvýšený počet somatických buněk, dále příměs krve v mléce a zhoršení zdravotního stavu paznehtů. Součástí krmné dávky krav stojících na su-

CLA CLAME™ - P10

Premix metylesteru konjugované linolové kyseliny (CLA) a palmitové kyseliny (C16)

CLA zvyšuje metabolismus tuků a tím pozitivně ovlivňuje energetickou bilanci a zdraví organismu. Posiluje se imunitní systém a následně tak zvyšuje reprodukční schopnosti u hospodářských zvířat. Zvyšuje se produkce mléka a profil mléčného tuku je lepší.

VÝHODY:

- obsah izomerů CLA 10%
- vysoký by-pass účinek
- kyselina palmitová použitá jako nosič je důležitým zdrojem čisté energie
- eliminuje negativní energetickou bilanci u dojníc po porodu
- zrychluje regeneraci a dlouhodobě zlepšuje zdravotní stav a reprodukční schopnosti zvířat
- má vliv na zvýšení denního nádoje v první třetině laktace
- ovlivňuje syntézu a profil mléčného tuku – zvyšuje obsah nenasycených mastných kyselin

na farmě ve formě

VVS Verměřovice s.r.o.
561 52, Verměřovice 225
+420 465 642 670

FAX: +420 465 641 069
GSM: +420 775 755 175
e-mail: vvs@vvs.cz, www.vvs.cz

Kvalitní starter je důležitý pro rozvoj bachorových papil

Délka řezanky má význam pro výživu dojnic zejména v tranzitním období a v první třetině laktace

cho je i speciální minerální směs 'napasovaná' na živinové složení našich objemných krmiv. Její součástí jsou i živé kvasinky a organicky vázaný selen, měď a zinek. Krávy po porodu krmíme plnou dávkou mixu, to znamená klasickou TMR na 40 litrů pro první produkční fázi. Je v ní zakomponovaný také by-pass tuk. Zkrmujeme ho již dlouhodobě, v současné době používáme verměřovický doplněk Lodestar C16 se 100% kyselinou palmitovou. Od prosince loňského roku jsme vybrané skupině 210 dojnic po porodu nasadili ještě Clame – P10, což je premix metylesteru konjugované linolové a palmitové kyseliny," pokračoval Sedláček.

Podle firemních materiálů výše zmiňovaný premix s desetiprocentním obsahem konjugované linolové ky-

seliny (CLA) ovlivňuje syntézu a profil mléčného tuku, zvyšuje užitečnost v první třetině laktace, zrychluje regeneraci a dlouhodobě zlepšuje zdravotní stav a reprodukční schopnosti zvířat a konečně eliminuje negativní energetickou bilanci u dojnic po porodu.

„Asi po měsíci zkrmování premixu jsme zaznamenali nárůst užitečnosti o tři litry. Nepotvrdil se nám avizovaný pokles tučnosti mléka. Podle dílčích výsledků v kontrole užitečnosti mohu konstatovat, že po deseti měsících zkrmování došlo k nárůstu užitečnosti produkčního stáda o 750 litrů mléka s tím, že u prvotek se jednalo o navýšení o 600 litrů, u krav zhruba o 800 litrů při celkovém navýšení tuku o osm setin a současném snížení bílkoviny o čtyři setiny. Zlep-

Kukuřičné vločky

šil se i zdravotní stav vemene a stabilizoval se počet somatických buněk pod 200 000. Musím však dodat, že somatické buňky jsme řešili celou řadou dalších opatření. Pokud bych měl ekonomicky vyhodnotit zkrmování CLA, tak po odečtení nákladů na krmný den, tj. 1260 korun od výnosů, což bylo 5166 korun, představuje měsíční zisk i při ztrátách způsobených poklesem bílkovin okolo 100 000 korun. Je to samozřejmě podmíněno cenou mléka, které aktuálně zhodnocujeme za 8,20 Kč," vypočítal v zápětí.

Další kroky zefektivňující produkci

To, že náklady na krmiva tvoří nejvyšší položku vlastních nákladů, není nic nového. Využívání vlastních zdrojů je pak cesta, jak lze dosáhnout lepší ekonomiky výroby mléka.

V Dubenci si mačkají vlastní obilí přímo na farmě a po vybudování skladových kapacit v Hříbojedech uspoří významnou částku i přímými nákupy sójového a řepkového extrahovaného šrotu a kukuřičných vloček.

Krmení zakládají dvakrát denně samojízdným krmným vozem Sgariboldi s obsahem 17 m³. Jeho výkonná fréza jednotlivé komponenty nasaje do krmného vozu podobně jako vysavač, speciální systém míchání a řezání pak dokáže vytvořit krmnou dávku v optimální struktuře.

„Krmný vůz máme v provozu již čtvrtou sezónu, takže má najeto zhruba 10 000 motohodin. Jsme s ním spokojení, proto jsme na středisko Dube-

nec zakoupili i tažený model. Zefektivnění by měl přinést i nákup moderní techniky v podobě rozdrůžovače slámy Teagle Tomahawk 8080 SC Dual Shop, který nejen zastýlá, ale dovede regulovat délku řezanky podle obsahu sušiny hmoty, kterou zpracovává. Je vybavena šesti válci a bubnem se čtyřiceti noži, což umožňuje velkou diferenci v délce řezanky. Optimální délka řezanky zlepšuje strukturu krmné dávky a zamezuje separaci krmení. To má velký význam zejména pro výživu dojnic v tranzitním období a v první třetině laktace.

„Výživu dělám v podniku od roku 2003, máme ještě rezervy v kvalitě objemných krmiv, ale změnou řízení výroby a nákupem výkonné techniky se postupně dostáváme zase o třídu výše. Současné rozborry některých letošních senáží ukazují na špičkovou úroveň. Velký pokrok si slibujeme od novostavby odchovny jalovic s ustájovací kapacitou pro 360 kusů, která by navazovala na zrekonstruovaný teletník v Dubenci. Tím by se celý cyklus výroby mléka uzavřel. Nárůst užitečnosti a ekonomika výroby mléka jsou podmíněny odpovídající péčí a kvalitní výživou, včetně minerálních doplňků. Není to levná záležitost, ale v konečném výsledku přináší efekt," řekl na závěr hlavní zotechnik Zemědělské společnosti Karsit Agro, a. s., Ing. Libor Sedláček. *

Martin Jedlička

Krmný vůz Sgariboldi